Norges Fiskarlag, - et lag eller et laug?

Det er splittelse i Norges Fiskarlag. Det har vært en stolt organisasjon for fiskerne der fiskerne så til fagbevegelsen og sloss igjennom Råfiskloven av 1938. De som gikk i spissen for den loven var Vardø Faglige Fiskarlag. Råfiskloven har jeg sammenlignet med fagbevegelsens hovedavtale av 1935. Fiskerne fikk da hånd om omsettinga av egen fisk gjennom Norges Råfisklag. Det var et salgslag eid av fiskerne sjøl.

På 80-tallet og utover har markedsreguleringa systematisk blitt undergravd, også av Råfisklaget sjøl. De har gått i spissen for markedsliberaliseringa, og derfor står striden så sterkt i Norges Fiskarlag. Salgsorganisasjonen Norges Råfisklag er for tiden arenaen for fiskarlagskonflikten.

På årsmøtet til Norges Råfisklag var Roger Hansen innstilt som nestleder med fem mot to stemmer. Hansen hadde gjort seg til talsmann for kystfiskerne i Eidesenutvalget. Dessuten var han leder av Fiskarlaget Nord. Organisasjonen Fiskebåt og Nordland Fylkes Fiskarlag ville heller ha en representant fra Fiskebåt som nestleder. Fiskebåt fikk med seg to andre representanter og valgnemndas innstilling ble endra til fordel for Fiskebåt. Det ble også gjort forsøk på å unngå å få Hansen inn i styret. Samtidig med dette spillet kom forslaget fra Norges Fiskarlag om å ekskludere hele Fiskarlaget Nord.

Riktignok har Fiskarlaget Nord vedtatt å melde seg ut av Norges Fiskarlag i høst, men vedtektene sikrer en prosess på ca. 2 år før en utmeldelse kan skje. Vedtektene sikrer at utmelding skal ha en prosess der oppsplitting ikke skal være forårsaka av stemningsbølger. Limet i Norges Fiskarlag har vært ønsket om å samle alle fiskerne i en organisasjon. Ekskluderingstrusselen til styret løser opp det limet. Faktisk vil protestene fra fylkeslagene lenger sør kunne bli så sterke at enten oppløses Norges Fiskarlag eller så må ledelsen gå.

Ledelsen i Norges Fiskarlag ønsker ikke en forsoningsprosess. De ønsker å hindre at medlemmene i Troms og Finnmark skal få med seg andre lag. De ønsker å isolere Fiskarlaget Nord og hindre dem i å få innflytelse i Råfisklaget. Men det spørs om ikke motsetningene i Norges Fiskarlag kommer tydeligere opp til overflaten når ¼-del av medlemmene ekskluderes. Når disse i all hovedsak er kystfiskere, har motsetningene mellom hav og kyst blitt synlige. Med en eksklusjon av kystfiskerne står Norges Fiskarlag igjen som et laug for kvotebaroner. For dem blir det viktig å ha kontroll med Norges Råfisklag. Ingen kystfiskere er tjent med det.

Men kystfiskerne har en trumf. Om kystfiskerne i Nordland, Midt-Norge og Møre og Romsdal, ser at Fiskebåt ikke sloss for deres interesser, men er blitt deres motstandere. Da vil Fiskarlaget Nord kunne utvide sitt medlemstall betydelig. Tidligere har vi fått Norges Kystfiskarlag av samme grunn. Sammen kan kystfiskerne løfte grunnprinsippene med å ta vare på fiskerne og arbeidsplassene i kystsamfunnene. Prisballongen på fiskekvoter må punkteres. Der vil kystfiskerne finne allierte hos befolkninga langs kysten. De har allerede vunnet gehør hos Riksrevisjonen. I et valgår må også partiene støtte kystfiskerne. Havressursene våre skal bidra til aktivitet og sysselsetting i kystsamfunnene. Vi må holde på en spredt fiskeflåte og geografisk spredning av fiskerinæringen. Vi må ha regelverk som setter grenser for eierskapskonsentrasjonen. Verdiskapningen og

ringvirkningene fra fiske skal komme kysten til gode. Dette er en politisk linje kystfiskerne har mange allierte til.

Medlemmene av Norges Fiskarlag bør innse at laget har utspilt sin rolle. Rederne vant kanskje laget, men det har synliggjort klassemotsetningene innad. Fiskarlaget Nord har potensialet sammen med Kystfiskarlaget. De bør få støtte fra kystbefolkninga og arbeiderbevegelsen.

Hvis ikke kystfiskerne tar denne kampen mot Fiskebåt, vil rettighetene bli overført til utenlandske kapitalkrefter. Det er slik Fiskebåt-medlemmene kan gjøre seg ekstra penger på. Kjøp og salg av fiskerettighetene har allerede ført til at det islandske selskapet Samherji er sterkt inne som minoritetseier. Da Samherji sin inntreden i norsk fiskeri ikke er spesiell, er dette blitt den største trusselen mot forvaltninga av våre evigvarende fornybare ressurser som fisken er. Overgangen fra norskeide fiskebåter til utenlandsk eierskap, er kort. Her må politikerne på banen før Norges Fiskarlag har gitt bort rettighetene. Det er et politisk ansvar å støtte Fiskarlaget Nord i deres kamp om Råfisklaget.

Frode Bygdnes